

Kultursti

1: Stor stein Første post er den store steinen som har gitt navnet til gårdstunet Gállogieddi. "Gáallo" betyr "stor stein" på samisk mens "gieddi" betyr "oppdyrket jord/mark". Herav navnet Gállogieddi.

Under denne steinen har ulddak (de underjordiske huldrene) tatt bolig. Ved å respektere dem og holde seg på godfot med dem ville de til gjengjeld se til dyrene på gården og sørge for at alt gikk vel her. Sagnet forteller også om ei vakker jente som ble sett på forsiden av steinen og som på mystisk vis forsvant under steinen uten at noen kunne finne henne. I dag er det fremdeles slik at folk respekterer denne steinen og de som bor under den.

2: Gammelt brønnhus Brødrene Ole og Nils Johansen fikk bygd denne brønnen i 1904 og den var kommunens første trykkvannsanlegg. Bygningsarbeidet ble utført av Paul Eriksen fra Stuneshaug og Ole Henriksen fra Steinjorda i Boltåsen. Vannledningsgrøfta ble boret og sprengt ut med svartkrutt. Via et tommetykt rør av tysk fabrikat fikk gårdene på Gállogieddi forsyning med springvann og dette anlegget er enda i bruk den dag i dag.

3: Stein med innhogde initialer Steinen med initialene til Ole Johansen, OJM, sønn av Johan Olsen og Ellen Susanne Andersdatter, som fikk skjøte på Gállogieddi i 1842. Gállogieddi ble kjøpt av Johan Olsen, hans kone Ellen Susanne Andersdatter og hennes foreldre i 1842. Ellen og Johan fikk fem barn, og to av dem, Ole Andreas og Nils Peder Johansen, overtok og delte bruket mellom seg i 1883. I offentlige dokumenter ble Gállogieddi da referert til som henholdsvis Myrnes Søndre og Myrnes Nordre. Det er Ole Johansen som rundt forrige århundreskiftet har hugget inn initialene OJM og dato og årstall "9.7.09" i steinen her.

4: Gammetuft Gammetuften er etter gammen til reindriftssamen Olof Nilsson Sarri som døde 21. desember 1900. Olof Nilsson Sarri, også kalt Ol'Nilsa, ble født i Talma, Sverige den 15. november 1830. Han og kona Brita Andersdatter Nutti fikk tre barn og bodde i Sarrivuoma i Sverige om vinteren. De var trolig årlig på flytting med reinen frem og tilbake til kysten i Norge. Den 19. april 1870 tok Olof og Brita utflytting til Norge og slo seg ned på Tjeldøya. Olof oppga å ha 200 reinsdyr som var langt mer enn hva de andre reieneierne hadde. Det vanlige var 70-80 dyr.

Reindriffta ble trappet ned omkring 1895 og 1. mai 1899 døde hans kone Brita. Olof dro da til sin datter Katarina - gift med Ole A. Johansen på Gállogieddi - og slo seg ned i en gamme. Her døde den driftige reinsamen av bronkitt ett og et halvt år senere.

5: Fangstgrop for bjørn Tidligere fangstgrop for bjørn. Her var det tidligere en fangstgrop for bjørn. Gropa var ca. en og en halv meter dyp og to meter bred. Spydliggende trestokker ble plassert i bunnen med spissen pekende opp og gropa dekket til med gress og lauvverk. Fangstgropa var i bruk på 1800-tallet og etter hva man vet er én bjørn fanget her. Fangsten ble brukt til mat og klær. I løpet av årene har bekeleiet endret seg og sørget for å fylle igjen gropa.

6: Sommerfjøs Dette er den gamle muren til en av sommerfjøsene som tilhørte Gállogieddi. Sommerfjøsset ble bygget av Nils P. Johansen, som etter delingen av Gállogieddi i 1883 ble eier av Myrnes Nordre. Sommerstid hadde fire-fem melkekyr sitt tilholdssted her. Om natta sto de inne i fjøsen og om dagen var de ute på beite i de frodige områdene ovenfor. Vinterstid sto kyrne i hovedfjøsset nede på gårdstunet. I årene etter 1945 opphørte driften av sommerfjøsset og bygningen ble da revet.

7: Fangstgrop for bjørn og torvuttak for torvtekking Dette var antakelig den første fangstgropa på Gállogieddi. Imidlertid er det ingen fortellinger om at det er fanget bjørn her. Dette er også et sted der man har hentet torv til taktekke på husene. Torven ble snudd opp ned og plassert på taket over flere lag med never. Torven som ble tatt herfra ble i 1989 lagt på stuetaket på gården nedenfor.

8: Gapahuk Gran ble høgd på gården Gállogieddi, noe ble saget til plank lokalt, annet brukt som rundtømmer. Reisverk og tak er laget av rundtømmer. Veggene er laget av plank. Torv til taktetting ble tatt i nærheten av gapahuken, på østsiden. Den ble satt opp i 2011 av Anders Ole Andersen og Ole Edgar Myrnes. Gapahuken med utstyr er til fri benyttelse.

9: Trollholla Det ble fortalt at trollet hadde inngang til sin bolig akkurat her. Hullet har etter hvert rast sammen. Sagnet forteller at det for mange, mange år siden ble det sett et stort og svært troll som lå og sov her. Barna ble advart mot å nærme seg hullet, for da kunne trollet komme å ta dem og ungene gikk derfor aldri hit opp alene. I området er det mye bær, men rundt Trollholla var det ingen som turte å plukke.

10: Aktivitetsløype med utfordringer for store og små Aktivitetsløype laget i samarbeid mellom Várdobáiki samisk senter og Márkomeannu samisk festival i forbindelse med festivalen 2012. Aktivitetsløypen inneholder flere poster som for eksempel balansestokker, balansetau, stige, klatremuligheter mm. Bruken av aktivitetsløypen skjer på eget ansvar.

11: Storsteinen Storsteinen (Stuorgáallo) er siste post i løypa. Det fortelles at steinen har ramlet ned fra fjellet og fulgt leia gjennom skaret like bak. Skaret har fått navn etter denne hendelsen, Stuorgalloguorra (Storsteinskaret). Om du kikker opp fjellsiden kan du se ett flatt parti hvor steinblokken har løsnet fra.

I 1910 så 15 år gamle Ole Johan Johansen (sønn av Ole Johansen) to blåkleddede ungjenter med lyst langt hår leke rundt steinen. Han løp flere ganger rundt steinen etter dem før de plutselig forsvant. Hadde han hatt en kniv kunne han kastet den over dem og etter gammel tro ville jentene da blitt menneskelige. Men jentene forsvant og forble borte. Livredd løp Ole Johan ned til gården igjen og siden har ingen sett jentene.